

Obilježavanje Međunarodnog dana osoba s invaliditetom - predstavljanje rezultata Kampanje 16 dana aktivizma i prijedloga Europskog zakona o pristupačnosti

Zajednica saveza osoba s invaliditetom Hrvatske – SOIH organizirala je 10. prosinca 2015. godine na Tribini Grada Zagreba, Okrugli stol povodom 3. prosinca - Međunarodnog dana osoba s invaliditetom i završetka Kampanje „16 dana aktivizma“. Pozdravne riječi okupljenima je uputio Zorislav Bobuš, predsjednik SOIH-a, te je najavio skoru izradu Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2016. do 2020. godine. Ujedno je istaknuo i potrebu izrade županijskih i gradskih strategija koje je potrebno uskladiti s odredbama Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom. U svjetlu ovogodišnjeg Međunarodnog dana osoba s invaliditetom koji je posvećen inkluziji, odnosno uključivanju i osnaživanju osoba s invaliditetom, osobito osoba s nevidljivim vrstama invaliditeta, u društvo i razvoj, predsjednik SOIH-a je podsjetio da je pristupačnost i dalje gorući problem u Republici Hrvatskoj koji je potrebno hitno rješavati jer direktno utječe na pitanja osoba s invaliditetom poput obrazovanja, zapošljavanja, pristupa pravosuđu, zdravstvenim i socijalnim uslugama, i slično. Osim toga, naglasio je važnost rane intervencije i prepoznavanja teškoća koje mogu uzrokovati invaliditet te je podsjetio kako su žene s invaliditetom trostruko diskriminirane i često su izložene višestrukom nasilju, zbog čega je provođenje kampanja poput ove od izrazite važnosti.

Ravnateljica Vladinog Ureda za ravnopravnost spolova Helena Štimac Radin predstavila je ediciju o rodno uvjetovanom nasilju „Što učiniti ako te netko povrijedi ili ti čini loše?“ koja je napisana u formatu jednostavnom

za čitanje (easy read), tekst je popraćen slikovnim prikazom te je pristupačna osobama s intelektualnim teškoćama. Ediciju je izradio Human Rights Watch u ožujku 2015. godine, a SOIH ju je preveo i tiskao u 500 primjeraka te će ju dati Hrvatskom savezu osoba s intelektualnim teškoćama koji će ju proslijediti svojim udrugama članicama, a bit će dostupna i na web stranicama SOIH-a i Ureda za ravnopravnost spolova. Cilj ove edicije je informirati žrtve nasilja kako bi znale prepoznati sve oblike nasilja te ih osnažiti da potraže pomoć pružanjem informacija o tome gdje i kako to mogu učiniti. Ravnateljica je pozvala medije na značajnije praćenje osoba s invaliditetom, te je istaknula kako je u izradi nova Nacionalna strategija za ravnopravnost spolova 2016. – 2020. u kojoj će posebno biti izdvojene mjere za žene s invaliditetom.

Marija Mustač, načelnica Odjela za zaštitu osoba s invaliditetom Ureda za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba prikazala je položaj žena s invaliditetom i strukturu socijalne politike Grada Zagreba. U izlaganju je naglasila kako je u tijeku priprema nove Zagrebačke strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom za razdoblje od 2016. – 2020. godine u koju će po prvi put biti uključeno posebno poglavlje o nasilju nad ženama s invaliditetom, što je u skladu s odredbama Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom i Nacionalnom strategijom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom.

U nastavku izlaganja Kristina Brkljača, socijalna radnica u SOIH-u, predstavila je rezultate kampanje „16 dana aktivizma“ koju SOIH tradicionalno provodi od 25. studenog - Međunarodnog dana borbe protiv nasilja do 10. prosinca - Međunarodnog dana ljudskih prava s ciljem podizanja svijesti šire javnosti o problematici i potrebi sprječavanja nasilja nad ženama s invaliditetom. Kampanja se petu

godinu za redom provodila u partnerstvu s Uredom za ravnopravnost spolova Vlade RH, Uredom za ljudska prava i prava nacionalnih manjina Vlade RH i Gradom Zagrebom. Ove godine u Kampanju je bilo uključeno 16 gradova u Republici Hrvatskoj. Nošenjem bijele vrpce na reverima muškarci su simbolično pružili podršku borbi protiv nasilja nad ženama, posebice djevojkama i ženama s invaliditetom te se ujedno i obvezali kako neće počinuti, opravdavati ili prešutjeti nasilje. Posebna pozornost pridala se mladićima u srednjim školama kako bi se među njima potaknula razmišljanja o neopravdanosti svih vrsta nasilja pa tako i rodno uvjetovanog nasilja. Djeci predškolske dobi dijelile su se razglednice na kojima piše 'Moj tata osuđuje nasilje! Zato potpisuje NE nasilju nad ženama', putem kojih se kod djece utjecalo na razvoj svijesti o štetnosti nasilničkog ponašanja od najranije životne dobi, a ujedno se potaknulo očeve da vlastitim primjerom kroz odgoj djece usade svijest o ravnopravnosti spolova.

Nakon Okruglog stola, održana je konferencija za novinare na kojoj je članica Predsjedništva SOIH-a Marica Mirić predstavila dugo očekivani Prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi država članica u pogledu zahtjeva pristupačnosti proizvoda i usluga, poznatijeg kao Europski zakon o pristupačnosti (EAA), koji je nakon višegodišnjih obećanja konačno objavljen 2. prosinca 2015., dana koji će ostati upisan u anale pokreta osoba s invaliditetom.

Uređaj koji čita misli

Riječani su osmislili uređaj koji uz pomoć algoritama očitava moždane signale, prepoznaje aktivnosti koje smo zamislili, izgovara riječi umjesto korisnika te pomiče predmete.

Indijac Guruprasad Madhale Jadav (27), u sklopu doktorata na Tehničkom fakultetu u Rijeci radi na uređaju koji će mnogim teško oboljelim promijeniti život.

- *Želio sam napraviti nešto humano i pomoći ljudima koji zbog svoje bolesti ne mogu komunicirati s okolinom* - rekao je Indijac, inače hrvatski zet. Prof. dr. sc. Miroslav Vrankić, Guruprasadov mentor, pojasnio je princip rada uređaja i rekao da

je dovoljno na glavu prisloniti elektrode koje očitavaju moždane signale, a sustav na temelju tih mjerenja shvati želi li čovjek pomaknuti neki predmet u lijevo, u desno, naprijed ili natrag. Isto tako, snagom volje moći će se upravljati i bespilotnom letjelicom ili dječjim igračkama na baterije.

- *Projekt bismo mogli završiti u roku od dvije godine budemo li osigurali njegovo financiranje. Nadam se da ćemo uspjeti u tome i pomoći ljudima koji ne vide, ne govore i potpuno su nepokretni* - rekao je profesor Vrankić uz kojega na projektu radi i prof. dr. sc. Saša Vlahinić. Svjesni su da je pred njima težak posao, no na to gledaju kao na svojevrsni izazov.
- *Opremu imamo, ali najvažniji dio posla skriva se u šumi signala u kojoj moramo prepoznati korisne informacije i iskoristiti ih najbolje što znamo* - dodao je Vrankić. Uređaj će prvenstveno biti namijenjen bolnicama i specijalnim ustanovama koje rade s neurološkim pacijentima kao i obiteljima čiji su članovi teški neurološki bolesnici.

Vrankić napominje kako su u toku prijave za testiranje uređaja, pa moli sve one koji žele sudjelovati u tome da mu se što prije jave na riječki Tehnički fakultet.

- *Svi oni koji znaju nekoga s invaliditetom zbog kojega ne mogu govoriti i izreći svoje misli, osjećaje, želje i potrebe neka se slobodno jave na telefonski broj 051 651 441* - rekao je profesor Vrankić.

Kvaliteta života osoba s invaliditetom

U Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu, dana 4. prosinac 2015. godine održano je predstavljanje rezultata empirijske analize kvalitete života osoba s invaliditetom tijekom 2015. godine. Istraživanje je proveo Institut društvenih znanosti Ivo Pilar u suradnji s Gradskim uredom za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom Grada Zagreba.

Istraživanje je provedeno na području Grada Zagreba u kojemu je sudjelovalo preko 600 osoba s invaliditetom, članova 7 zagrebačkih udruga.

Empirijsku analizu kvalitete života osoba s invaliditetom tijekom 2015. godine, proveo je Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, kao vodeća institucija u provođenju istraživanja u području društvenih i humanističkih znanosti, u suradnji s Gradskim uredom za socijalnu zaštitu i osobe s invaliditetom.

Rezultate istraživanja predstavili su prof. dr. sc. Vlado Šakić, ravnatelj Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar i doc. dr. sc. Marko Marinić, voditelj projekta.

Tijekom proteklog razdoblja učestalo se nametala potreba temeljite analize stvarnih obilježja kvalitete života osoba s invaliditetom kako bi se dobio stvarni uvid u njihove potrebe i probleme s kojima se susreću. Rezultati istraživanja važni su radi oblikovanja mjera i aktivnosti novog strateškog dokumenta Grada Zagreba – Zagrebačke strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2016. do 2020. godine. U istraživanju je sudjelovalo 45% muških i 55% ženskih ispitanika, podjednako raspoređenih po svim dobnim skupinama, većina ispitanika imala je završenu četverogodišnju srednju školu, njih 40% živi u braku ili izvanbračnoj zajednici, a samo 15% ih je u radno odnosu. Odgovarali su na razna pitanja, među kojima se iskristaliziralo pet najvećih problema: nesamostalnost, manjak sredstava, materijalni standard, socijalni problemi i strah od budućnosti. Osobe s invaliditetom u Gradu Zagrebu najviše su zadovoljne zdravstvom a najmanje mogućnošću zaposlenja. Konačni rezultati istraživanja bit će publicirani u završnom izvještaju do kraja godine, na web stranicama Grada Zagreba i Instituta Ivo Pilar.

DIREKTIVA EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi država članica u pogledu zahtjeva pristupačnosti proizvoda i usluga

European Accessibility Act (EAA)

- Još je 2011. godine Europska komisija dala obećanje da će donijeti prijedlog Europskog zakona o pristupačnosti (EAA) tijekom 2012. godine.
- Iste godine, 2011., Europski forum osoba s invaliditetom (EDF) pokrenuo je

Kampanju „Sloboda kretanja“ (Freedom of Movement) s ciljem poticanja uklanjanja svih prepreka za osobe s invaliditetom u EU. Potpuna pristupačnost je ključni korak za postizanje slobode kretanja.

- Početkom prosinca 2014. godine, na događanju organiziranom povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom – čiji je suorganizator bila i Europska komisija – ponovno je najavljeno skoro objavljivanje EAA.
- Objava ovoga prijedloga uslijedila je nakon preporuka koje je Odbor Ujedinjenih naroda za prava osoba s invaliditetom izdao u rujnu ove godine pozivajući EU na usvajanje EAA kao koraka koji će dovesti do bolje provedbe Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom (KPOSI).

TRENTAČNA SITUACIJA

- Dana **2. prosinca 2015.** godine konačno je objavljen dugo očekivani **prijedlog Direktive Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju zakona, propisa i upravnih odredbi država članica u pogledu zahtjeva pristupačnosti proizvoda i usluga**, poznatiji kao prijedlog **Europskog zakona o pristupačnosti (EAA)**. Direktiva je zakonodavni akt kojim se utvrđuje cilj koji sve države članice EU-a moraju ostvariti. Međutim svaka država samostalno izrađuje svoje zakone kojima se ti ciljevi provode.
- Trenutno u EU ne postoje posebni propisi o pristupačnosti za osobe s invaliditetom. EAA će, stoga, dovesti do stvaranja zajedničkih zahtjeva pristupačnosti roba i usluga u EU. Pristupačnost roba i usluga također će doprinijeti boljem funkcioniranju unutarnjeg tržišta. Bolja pristupačnost proizvoda i usluga koristit će ne samo osobama s invaliditetom, već i starijim osobama, roditeljima s malom djecom, trudnicama i drugim skupinama osoba s funkcionalnim ograničenjima, trajnim ili privremenim.

ŠTO SLIJEDI?

Europska komisija je planirala početni period za konzultacije od 8 tjedana unutar kojega će zainteresirana javnost davati povratne informacije. Nakon toga će uslijediti redovni zakonodavni postupak Europskog parlamenta i Vijeća EU.

ZAŠTO SE DONOSI OVA DIREKTIVA?

- Pristupačnost je preduvjet koji je potrebno ispuniti kako bi 80 milijuna osoba s invaliditetom moglo u potpunosti sudjelovati u društvu.
- Svrha donošenja EAA jest doprinijeti pravilnom funkcioniranju unutarnjeg tržišta pristupačnih proizvoda i usluga uklanjanjem prepreka koje su nastale zbog neusklađenosti propisa između država članica EU.
- EU i države članice ratificirale su Konvenciju UN o pravima osoba s invaliditetom (KPOSI) te su se kao takve obvezale donijeti zakonodavni okvir za pristupačnost u skladu s člankom 9. Konvencije. Pristupačnost je širok koncept koji uključuje prevenciju i uklanjanje prepreka koje onemogućuju ili otežavaju korištenje proizvoda, usluga i infrastrukture od strane osoba s invaliditetom. U skladu s odredbama KPOSI, države članice su samostalno počele donositi propise koji se tiču pristupačnosti, što je dovelo do regulatorne rascjepkanosti.
- Europska komisija je donijela prijedlog Direktive s ciljem uklanjanja prepreka između država članica nastalih zbog različitih zahtjeva pristupačnosti koji postoje u svakoj od njih. Direktiva će odrediti funkcionalne zahtjeve na osnovu kojih će se uspostaviti načela pristupačnosti, a ne propisivati detaljna tehnička rješenja.

ŠTO ĆE OBUHVAĆATI?

Direktiva će obuhvaćati proizvode i usluge kao što su:

- računala i operativni sustavi,
- bankomati, uređaji za izdavanje karata i uređaji za check-in,
- telefoni, TV oprema i telefonija,
- audiovizualne medijske usluge kao što je, primjerice, TV prijenos,
- usluge prijevoza (zračnog, autobusnog, putničkog, željezničkog i pomorskog),
- bankarske usluge,
- e-knjige i e-trgovina.

ŠTO ĆE/NEĆE PROPISIVATI?

- Direktiva će propisivati **što** sve treba biti pristupačno u smislu funkcionalnih

zahtjeva no neće propisivati detaljna tehnička rješenja o tome **kako** nešto učiniti pristupačnim, što ostavlja prostor za inovaciju.

Direktiva će:

- koristiti **skup zajedničkih zahtjeva pristupačnosti** na EU razini za određen broj proizvoda i usluga;
- **nametnuti obvezu državama članicama** da osiguraju da odabrani proizvodi i usluge na tržištu budu u skladu sa zahtjevima pristupačnosti;
- **koristiti jednake zahtjeve pristupačnosti prilikom definiranja obveze osiguravanja pristupačnosti propisane postojećim EU zakonodavstvom**, posebice u području javne nabave, strukturnih i investicijskih fondova i prijevoza;
- **podržavati provedbu Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom** u državama članicama;
- osiguravati slobodno kretanje **proizvoda i usluga** koji su u skladu sa zahtjevima pristupačnosti **na unutarnjem tržištu**;

Direktiva neće:

- **propisivati** razinu tehničkih detalja o tome kako proizvod ili uslugu učiniti pristupačnim. Ipak, njome se predviđa razvoj standarda ili tehničku provedbu mjera gdje god su oni potrebni;
- **nametati obvezu poštivanja** za sve proizvođače i usluge, već samo za one koji su na odabranoj listi proizvoda i usluga;
- **nametati zahtjeve koji će predstavljati nerazmjerni teret** osiguravanjem mehanizama kontrole;
- **mijenjati** postojeće sektorsko zakonodavstvo EU koje se tiče pristupačnosti.

ZBOG ČEGA JE OVA DIREKTIVA ZNAČAJNA?

- EAA za građane EU predstavlja korak unaprijed u smislu **smanjenja broja prepreka za osobe s invaliditetom** kada govorimo o boljoj pristupačnosti proizvoda i usluga za svakodnevnu namjenu, čime se osobama s invaliditetom omogućuje puno sudjelovanje u društvu na jednakoj osnovi s drugima.
- Također će omogućiti bolji pristup obrazovanju i otvorenom tržištu rada.

- Valja istaknuti da pristupačnost koristi svim građanima EU, a ne samo osobama s invaliditetom. Starijim osobama će, primjerice, omogućiti zadržavanje aktivne uloge u društvu; koristit će putnicima koji nastoje čuti podatke o putovanju u bučnom okruženju, kao što su željeznički ili autobusni kolodvor, ili osobama koje za sunčana vremena podižu novac na bankomatu, ili zaposlenicima koji radeći s dokumentima u uvećanom formatu manje naprežu oči – svi oni mogu imati velike koristi od bolje pristupačnosti.

Što se tiče **poduzeća**, posebice malih i srednjih poduzeća, njima će stvaranje jedinstvenih zahtjeva koristiti tako što će se ukloniti prepreke uzrokovane fragmentacijom tržišta pa će im trgovina i rad na jedinstvenom tržištu biti znatno olakšani.

SAŽETAK STATISTIČKIH PODATAKA:

- Predložena Direktiva će za 45% do 50% smanjiti trošak kompanija i država članica u odnosu na trošak koji nastaje kao posljedica neusklađenih zahtjeva.
- Dodatni troškovi zbog donošenja EAA bit će vrlo niski ili čak nepostojeći. Potencijalna korist će biti veća od potencijalnih troškova za sve gospodarske čimbenike.
- Mala i srednja poduzeća uglavnom se zalažu za uvođenje jedinstvenih zahtjeva pristupačnosti u EU (njih 65%), a čak 78% građana EU smatra da će zajednički EU propisi o pristupačnosti olakšati rad poduzeća u drugoj državi članici EU.

KOMPATIBILNOST I MOGUĆA SINERGIJA S DRUGIM ODGOVARAJUĆIM INSTRUMENTIMA

- Ovaj prijedlog je u skladu s ciljevima Europske strategije za osobe s invaliditetom 2010. -2020. godine i Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom.
- Prijedlog je komplementaran postojećem EU zakonodavstvu usmjerenom na pomoć osobama s invaliditetom ili osobama sa smanjenom pokretljivošću poput prava putnika u svim oblicima prijevoza (zračni, željeznički, plovni, autobusni i putnički).

- Prijedlog je također komplementaran prijedlogu Direktive o pristupačnosti internetskih stranica tijela javnoga sektora

Access City Award 2016. godine

Povodom obilježavanja Međunarodnog dana osoba s invaliditetom, Europska komisija objavila je kako je Milano pobjednik natječaja Nagrada za najpristupačniji grad 2016. godine. Wiesbaden (Njemačka), Toulouse (Francuska), Vaasa (Finska) i Kaposvár (Mađarska) također su dobitnici nagrade zbog truda i predanog rada na poboljšanju pristupačnosti za osobe s invaliditetom i starije osobe. Svečanost dodjele nagrada održana je u okviru konferencije povodom Međunarodnog dana osoba s invaliditetom 2015. godine koja se održavala 7. i 8. prosinca u Bruxellesu. Ove godine, tema konferencije su bila djeca s teškoćama u razvoju i mladi s invaliditetom. Pod naslovom „Odrastati zajedno u Europi bez prepreka“, na skupu su održana izlaganja i provedene diskusije o inkluzivnom obrazovanju kao najvažnijem načinu osiguravanja sudjelovanja osoba s invaliditetom na tržištu rada i u društvu na jednakoj osnovi s drugima. Cilj ovoga događanja bila je razmjena primjera dobre prakse koja se tiče inkluzivnog obrazovanja i promicanje aktivnog sudjelovanja u društvu i na tržištu rada, kako na nacionalnoj, tako i na razini EU.

Milano

Osim zbog dosadašnje izvrsnosti i kontinuiranog rada na osiguravanju standarda pristupačnosti, Milano je predan projektima koji imaju za cilj promicati zapošljavanje osoba s invaliditetom i pružati podršku neovisnom življenju. Milano je proglašen dobitnikom Nagrade za najpristupačniji grad ne samo zbog standarda gradnje koji su u skladu sa zahtjevima pristupačnosti i uporabljivosti i promicanja standarda univerzalnog dizajna, tj. oblikovanja proizvoda, okruženja, programa i usluga na način da ih mogu koristiti svi ljudi u najvećoj mogućoj mjeri, već i zbog svojih ambicioznih planova za budućnost koji se tiču pristupačnosti.

Drugo i treće mjesto

Wiesbaden je osvojio drugo mjesto zbog truda koji je uložio u stvaranje pristupačnoga grada svim svojim građanima primjerice

postavljanjem ambicioznog cilja za osiguravanje pristupačnosti u centru grada i na otvorenim javnim površinama, u parkovima i na igralištima.

Toulouse, četvrti po veličini grad u Francuskoj osvojio je treće mjesto. Grad predano radi na poboljšanju kvalitete života svojih građana s invaliditetom, bilo u području prijevoza, u kojemu su metro, tramvaji i autobusi 100% pristupačni ili u sektoru kulture gdje se opere izvode uz vizualni opis za slijepe i slabovidne osobe, a programi su dostupni na Brailleovom pismu i u formatu pristupačnom slabovidnim osobama.

Posebne pohvale

Toulouse je također zaslužio posebnu pohvalu u kategoriji „pristupačnog pametnog grada“ budući da ima pristupačne internetske stranice s informacijama o pristupačnosti, primjerice o tome koji pješачki prijelazi imaju audio vodiče za slijepe osobe i s lokacijama parkirnih mjesta za osobe s invaliditetom.

Finski grad **Vaasa** je zaslužio posebnu pohvalu u kategoriji „pristupačnost radnog okruženja“ za starije osobe i osobe s invaliditetom.

Kaposvár je također zaslužio posebnu pohvalu kao grad čije se nedavno obnovljene javne građevine mogu pohvaliti taktilnim stazama i Brailleovim pismom za slijepe i slabovidne osobe.

Nagrada odaje priznanje gradovima preko 50.000 stanovnika koji uklanjanjem barijera i primjenom standarda univerzalnog dizajna aktivno rade na osiguravanju pristupačnosti za osobe s invaliditetom, osobe smanjene pokretljivosti, trajne ili privremene, te starije osobe i poduzimaju korake koji mogu poslužiti kao primjer najbolje prakse za unaprjeđenje pristupačnosti u gradskom okruženju, čime omogućuju ovim skupinama osoba sudjelovanje u društvu na jednakoj osnovi s drugima. Od 2010. godine više od 250 europskih gradova je sudjelovalo na natječajima za Nagradu za najpristupačniji grad koja se dodjeljuje u okviru konferencije povodom Europskog dana osoba s invaliditetom.

Europska komisija otvorila je javno savjetovanje o preispitivanju Europske strategije za osobe s invaliditetom 2010.-2020

Europska komisija otvorila je javno savjetovanje o srednjoročnom preispitivanju Europske strategije za osobe s invaliditetom 2010.-2020.

Konzultacije su otvorene do petka, 18. ožujka 2016. godine.

Strategija pruža plan provedbe Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom, čija je potpisnica Europska unija.

Prepoznato je osam područja djelovanja na EU razini:

- Pristupačnost
- Sudjelovanje
- Jednakost
- Zapošljavanje
- Obrazovanje i edukacije
- Socijalna zaštita
- Zdravlje
- Vanjske aktivnosti

Građani, organizacije, javne vlasti, poslodavci, znanstvenici i drugi dionici pozvani su da sudjeluju u konzultacijama te iznesu svoje poglede o:

- Što je do sada postignuto u navedenim područjima?
- Koji su izazovi s kojima se suočavaju sve osobe s invaliditetom?
- Kako se EU treba odnositi prema tim izazovima?

Konzultacije su dostupne na stranicama Europske komisije na svim službenim EU jezicima, osim Irskog:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=699&langId=en&consultId=19&visib=0&furtherConsult=yes>

Preuzeto s www.edf-fehp.org